

Kdo byl kdo v Miletíně

Antonín Pospíšil a Emil Plecháč

Ta jména všichni známe z kamenného památníku u silnice v lese pod Chroustovem. Většinou také mlhavě víme, že připomínají tragickou událost ze samého závěru druhé světové války. O jejich nositelích však již dnes, 75 let od jejich tragické smrti, nevíme prakticky nic. Zkusme to napravit.

Antonín Pospíšil se narodil 15. září 1910 v Jičíně do vlastenecké učitelké rodiny. Otec Eduard učil na jičínské chlapecké měšťance, učitelké profesi se později věnovali starší bratr Karel (již jsme si jej připomínali) i mladší sestra Lidmila. Není tedy s podivem, že Antonín po ukončení měšťanky absolvoval Raisův učitelský ústav v Jičíně, kde v roce 1929 maturoval. V téže roce nastoupil své první učitelské místo na české menšinové škole v Jestřebí u České Lípy. Na českých obecných školách v Sudetech pak strávil většinu své učitelské služby.

Po návratu z vojny v roce 1933 prošel Rumburkem, Varnsdorfem, Hrádkem nad Nisou. Mnichovská dohoda jej zastihla na škole v Mšeně nad Nisou, dnes součásti Jablonce nad Nisou.

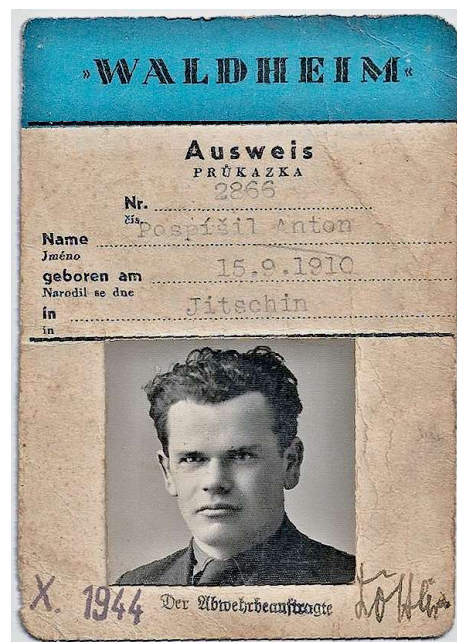
Důležitým mezníkem jeho života, který ovlivnil i jeho smýšlení a působení za války, byla vojenská služba. Odveden byl 1. října 1930, záhy nastoupil do důstojnické školy v Jaroměři, jako desátník absolvent byl přidělen do Milovic k jednotkám „útočné vozby“, jak se tehdy říkalo tankům. Do civilu se vrátil v roce 1932 jako podporučík v záloze. K 1. lednu 1937 byl povýšen na poručíka.

Patřil tedy k cenným kádrům československé meziválečné armády, což se projevilo i během zářijové mobilizace 1938. Byl zařazen jako velitel čtyř lehkých tanků u tzv. smíšeného přezvědného oddílu 3. divize a aktivně se účastnil akcí proti sudetským ordnerům v oblasti mezi Litoměřicemi a Českou Lípou. Nemusíme tedy pochybovat o tom, že s německým nacionalismem a hitlerovským fanatismem získal za své učitelské i vojenské služby rozsáhlé zkušenosti.

Po demobilizaci dostal počátkem roku 1939 umístěnkou na obecnou školu v Ostroměři, školní rok dokončil v Jeřicích. V dubnu uzavřel v Jičíně civilní sňatek s Miroslavou Průšovou, se kterou se seznámil přibližně před rokem na maškarním plese, po svatbě bydleli v Březovicích.

Jeden školní rok strávil Antonín na obecné škole na Bohánce a v září 1940 nastoupil do Miletína. S Miroslavou se přistěhovali do podnájmu ve vile čp. 300 (vila „Maruše“). O dva měsíce později se jim narodil syn Stanislav.

Na život v Miletíně prý později vzpomínala Miroslava Pospíšilová jako na nejkrásnější období svého života. Není divu – klidné prostředí, pohodlné bydlení, radost ze syna.

Antonín jistě dobře vycházel s kolegy, z nichž řada měla za sebou zkušenosti s evakuací pohraničí. Potkával se s bratrem Karlem, který působil na měšťanské škole. Strávili zde dva školní roky. Od září 1942 byl Antonín ustanoven zatímním řídícím učitelem na obecné škole ve Vřesníku. Byl to další stupínek v kariéře, navíc k místu patřil naturální byt ve škole.

Povahu a osobnost Antonína Pospíšila vykresluje několik poznámek v archivních dokumentech a zprostředkované vzpomínky Miroslavy Pospíšilové (zemřela v roce 1978). Nadřízení na vojně jej charakterizovali jako člověka „tiché, vážné povahy, upřímného“, též svědomitého, někdy však méně energického a váhavého. V civilu vášnivý čtenář, který se nevyhýbal sportu, lyžoval i jezdil na kole.

S ohledem na místa svého učitelování uměl obstojně německy. Byl bez vyznání, přesvědčení patrně spíš národního a republikánského. Rozhodně nebyl komunist

Pokračování na str. 15.

Klidné období života manželů Pospíšilových bohužel skončilo v první polovině roku 1944. Po narození dcery Miroslavy v dubnu přišla záhy tragédie v podobě náhlého úmrtí syna Stanislava.

V říjnu byl Antonín navíc totálně nasazen na stavební práce v Račicích nad Trotinou. Do života mu tak znovu zasáhla válka a přiblížila jeho tragické vyústění. Práce na stavbě zbrojní továrny v Račicích byly v zimě omezeny a na jaře 1945 pravděpodobně zcela ustaly. Antonín se vrátil na Vřesník, kde se zapojil do pomoci uprchlým válečným zajatcům, kteří se ukrývali v okolních leších; bratr Karel jej dále začlenil do odbojových struktur připravujících národní povstání proti okupantům.

V prvních květnových dnech se Antonín Pospíšil stal velitelem povstalecké jednotky operující ze Vřesníku. V jejím čele také v podvečer 7. května 1945 stanul na silnici v lese pod Chroustovem proti skupině německých vojáků. Při výbuchu granátu byl zasažen střepinou do hlavy a na místě zemřel.

Po velkolepé trýzně sloužené na miletínském náměstí 11. května byly jeho ostatky odvezeny do Pardubic ke zpopelnění a dnes jsou uloženy v urnovém háji v Jičíně. V srpnu 1946 byl Antonínu Pospíšilovi udělen Československý válečný kříž 1939 IN MEMORIAM.

Emil Plecháč pocházel ze zcela odlišného prostředí než jeho velitel v povstaleckém oddílu. Narodil se 20. června 1905 v Bukovině u Pecky, jeho otec byl okresní cestář. Do školy chodil pravděpodobně na Pecku, zde se rovněž vyučil truhlářině u koláře Františka Zaligra. V 18 letech nastoupil dobrovolně na vojnu, sloužil u jezdeckého pluku č. 9 ve Vysokém Mýtě. V prosinci 1924

odešel jako voják do zálohy. Během záříjové mobilizace v roce 1938 sloužil u sborové nemocnice, s ohledem na zaměření prezenční služby patrně jako součást technického personálu. Již 12. října byl propuštěn zpět do civilu. Žádnou vojenskou kariéru neudělal.

Kde pracoval před válkou, nevíme. Nicméně ve svém řemesle byl patrně profesionál. Za války jej totiž nalzáme v Chocni, v letecké továrně Ing. Mráze, která vyráběla lehká sportovní letadla a kluzáky. Koncem roku 1941 byl mistrem v truhlárně. V Chocni se také patrně seznámil s Marií Vlčkovou, se kterou se v listopadu 1941 oženil. O jejich vztahu nic bližšího nevíme, děti neměli.

V březnu 1945 se Emil Plecháč nahlásil k přechodnému pobytu v Lázních Bělohradě, je však otázkou, zda s manželkou. Trýzny k uctění Emilovy památky 11. května se zřejmě nezúčastnila, v té době o ní nejsou žádné zmínky. Zatímco u Antonína Pospíšila jsme ovlivnění komunistickou ideologií vyloučili, Emil Plecháč levicově zaměřen byl. Měl o tom svědčit jeho (bohužel ztracený) deník, kde kromě politických postřehů nechyběly obrázky s militantní tematikou nebo portrét V. I. Lenina.

Nejpozději na počátku května 1945 se tak Plecháč stal členem odbojové skupiny působící na Vřesníku pod velením řídicího učitele Antonína Pospíšila a četnického strážmistra Karase. Členy skupiny se záhy stalo též několik uprchlých sovětských válečných zajatců a dezertérů z německé pracovní jednotky, původem z Kavkazu. Po několika drobnějších akcích skupina navečer 7. května zadržela v lese pod Chroustovem německé vojenské nákladní auto směřující do Miletína. Z obavy, že vojáci budou chtít zničit sklad lékařského materiálu v miletínské škole, se povstalci rozhodli Němce zajmout. Plán však nevyšel. Vybuchl granát, rozpoutala se střelba. Když utichla, našli Emila Plecháče ležet v borůvčí, s několika průstřely hrudi.

Po oficiálním rozloučení na miletínském náměstí byl Emil Plecháč pochován na hřbitově v Bukovině. V srpnu 1946 byl i jemu udělen Československý válečný kříž 1939 IN MEMORIAM.

Jan Hlavatý

Za spolupráci a vstřícnost děkuji dceři Antonína Pospíšila, paní Mgr. Miroslavě Čapkové, a paní Janě Jarošové, neteři Emila Plecháče.

